

Powstanie Wielkopolskie

<https://pw.ipn.gov.pl/pwi/pamiec/miejsca-pamieci/9259,OPALENICA-miasto-w-powiecie-nowotomyskim.html>
29.04.2024, 04:25

OPALENICA (miasto w powiecie nowotomyskim)

1. Przy ul. Farnej, w sąsiedztwie budynku Gimnazjum, 5 I 2004 r. odsłonięto pomnik powstańców wielkopolskich (proj. Artur Kaczmarek i Ryszard Napierała). Składa się on z trzech słupów kamiennych; na środkowym z nich umieszczono napis *Ojczyzna z ich woli i krwi...* i ustawiono rzeźbę orła (wykonał ją Robert Sobociński). Obok powstała Opalenicka Ściana Pamięci z kilkoma tablicami. Pierwszą z nich, poświęconą pamięci ofiar II wojny światowej i okresu komunizmu, odsłonięto 17 XI 2004 r. Potem zawisły tablice ku czci 25 poległych powstańców (5 I 2005 r.; *LS* wymienia 15 z nich), 296 innych uczestników powstania (6 I 2006 r.) i 22 ofiar Katynia (17 IX 2008 r.).

2. Przy ratuszu, na placyku od strony ul. Mickiewicza, 27 XII 1977 r. odsłonięto wysmukły pomnik, zbudowany z kostek piaskowcowych ustawionych pionowo na kamiennym cokole (proj.

Kazimierz Bogdański). Na jednym z boków umieszczono płaskorzeźbę orła. U góry cokołu wykuty jest napis: *Powstańcom Wielkopolskim 1918-1919.*

3. Pośrodku pl. Piłsudskiego 21 I 1966 r. odsłonięto okazały pomnik (proj. Leszek Krzyżkowiak). Na niskiej podstawie z płyt lastrykowych znajduje się zwężająca się ku górze kompozycja z siedmiu bloków kamiennych. Z przodu na wystających jej fragmentach umieszczono płaskorzeźbę orła oraz napis: *Walczyli, cierpieli, ginęli za Ojczyznę, wolność i lud, a z boków daty: 1918, 1939 i 1945.*

4. Jedna z głównych ulic miasta nosi imię Powstańca Kozaka (Antoniego, 1898-1919, pochodzącego z Opalenicy szeregowca z miejscowej kompanii, poległego 5 I podczas ataku na dworzec w Zbąszyniu). Na kamienicy nr 11 kamienną tablicą odsłoniętą 11 XI 1988 r., w 70. rocznicę powstania, upamiętniono miejsce zebrania Polaków, *którzy codzienną pracą i orężem walczyli z pruskim zaborcą.*

5. Przy wejściu na cmentarz parafialny od strony ul. Farnej 27 XII 1988 r. postawiono wysmukły element lastrykowy, ufundowany w 70. rocznicę powstania przez miejscowych rzemieślników. Upamiętnia on miejsce, gdzie w latach 1922-39 stał zniszczony przez hitlerowców pomnik powstańców wielkopolskich. Obok umieszczono na betonowej podstawie duży kamień o nierównej powierzchni, pochodzący z tego pomnika.

6. W zachodniej części tego cmentarza, na prawo od głównej alejki, spoczywa w zbiorowym grobie

sześciu powstańców wielkopolskich poległych w latach 1918-19, którzy według *LS* zginęli lub zmarli w pierwszej połowie 1919 r. (w trzech przypadkach podano inne brzmienie imion), oraz sześciu uczestników powstania zamordowanych lub zamęczonych w hitlerowskich obozach koncentracyjnych. Mogiła kryta jest płytami ze sztucznego kamienia. W grudniu 1968 r. wzniesiono na niej betonowy pomnik (częściowo wzorowany na poprzednim z 1924 r.), ozdobiony u góry wizerunkiem orła i zwieńczony krzyżem (proj. Kazimierz Bogdański).

7. Na szczytowej ścianie domu przy ul. 5 Stycznia 24, od strony torów kolejowych, od 2015 r. znajduje się mural, na tle proporca z orłem bez korony przedstawiający atak czterech powstańców wielkopolskich.

